

Szerkesztői iroda:
N.-Enyeden, várszög-utca
hová
a lap szellemi részét illető közle-
mények küldendők.

Kiadó hivatal:
POLLÁK MÓR KÖNYVNYOMDÁJA.
hová a hirdetések s előfizetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelen minden vasár-
napon egy nagy íven.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.
Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve:
Egész évre 4 frt.
Fél " 2 " "
Negyed " 1 " "

HIRDETÉSEK DÍJA:
3 hasábos petit sorért, vagy ennek
helyéért 5 kr. Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

A községek.

A nagy közönség legkevesebbet foglalkozik a községi ügyekkel. Hirlapjaink telvék világra szóló politikai események leírásával, sensációs hírekkel, országos dolgokkal; csak a községi ügyek nem igen találhatnak méltatást. Nem esoda, ha mindnyájunkból egy-egy nagy politikus válik. S míg az országháza tetejét zsindelezzük, jó magunkat a záporosó nyakig áztat rongyos fedelünk alatt. Pedig nem is oly érdektelenek azok a községi dolgok. Már csak vegyük fel azt, ha szép hazánk minden egyes faluja, városa ragyogna a rend és tisztaságtól, ha mindenütt elégedett, boldog lakókat szemlélhetnénk: vajon nem boldogabb lenne-e az egész ország? Vajon nem a részek alkotják az egészet? Miért hát az örökös siralom és panasz, miért nem lép helyébe a eselekvésösöz ön. Uglátszik, mindenki nagyobb szerepre akar vállalkozni, mint a melyre hivatva van s többnyire tévúton jár. Vagy úgy fogja fel teendőit, hogy ő egy részecske az állam gépezetében, azért neki nincs más kötelessége, mint arra menni, merre a nagy kerék fordítja. Ez is, az is téves irány. Egy alkotmányos országban minden egyén, község, hatóság, vármegye önműködő egyéniség, működési kerete a törvény, de e keretben, hogy milyen képet alakít, az már felfogásától és tevékenységétől függ. De nehogy messze eltérjen tárgyamtól, vissza fordulok a községek teendőihez.

Azt hiszem, nem is kellene sokat elmélkedni e kérdés felett, csak előre bocsátani annyit: hogy ha minden község betöltené a törvény rendeleteit, már biztosítva lenne előhaladása. De kik eszközölhetik ezt? Első sorban az a kis parlament, mely a község élén áll, mely befolyásával, hatással minden jó és üdvös dolgot kezdeményezhet s a ráruházott hatalomnál fogva megvalósíthat. Csak hogy ide egyetértés, ügybuzgalom és kitartás kívántatik: mert könnyebb egy fegyvermezt hadsereget csatára vezetni, mint egy néhány tudatlan s néha rossz akaratu egyént a jó ügynek megnyerni. Azonban a jó magában véve hasznos is lé-

vén, az első nehézség leküzde után csakhamar mellénk sorakoznak a népség, megajándékozva bizalmával, s azonfelül mindenben segítségünkre lenne. Nemsokára magunk körül rendet, békét, megelégedést szemlélünk. Mennyire más képe volna a községeknek akkor.

Most ha egy faluba tévedünk esős időben, tengelyig süllyedünk az utca sarában, ha tiszta szép idő van a házak előtt elvonuló girbe-görbe sánczok utálatos posványokkal undoritanak és betegitenek. Az omladozó iskolaház udvarán piszkos és rongyos gyermekek minden felügyelet nélkül tépik egymás haját. A község hidján tátongó ürögök hirdetik az igavonó barmok veszedelmeit. A házak mintha vasvillával lennének szerkesztet hányva, melyek udvarán falka kutyák támadják meg a járókelőket. Mindenütt rondaság, piszkos undor és rendetlenség.

Mennyire másképp volna, ha mindezeknek ellenkezőjét találnánk falvainkban. Ha a szépen kiporondozott utcákon, a rendben épült házak között végig menve, az erős tölgyfa hidon könnyen áthaladva, a csinos iskolaház udvarán a tisztán öltözött gyermekek körében szemlélhetnők a tanítót, amint őket szeliden inti és oktatja. Továbbá látnók mint szabályozza a nép kárt okozó patakját, vagy mikép ültet fákat az utak szélére; szóval mindenütt élet, tevékenység, rend és tisztaság tűnnék fel.

Csak hogy ennek megvalósítására, egyetértés, kitartás s mindenek felett ügybuzgalom szükséges. Tessék elhinni, többet használunk ezzel, mintha a nagy politika felett disputálunk, szüntelen a világ dolgát igazítjuk, ha vizsgáljuk a csillagokat, magunk pedig verembe esünk.

HETI SZEMLE.

A képviselőház ápril 24-ig szünetel. Miután a véderő módosításáról szóló törvényjavaslatot le tárgyalt, néhány kisebb törvényjavaslat tárgyalatott, melyek közül kettő idézett nagyobb vitát

elő, egyik javaslat egy gazdasági előadót is kíván a megyei közigazgatási bizottságba, másik a közös költségek pótlásáról szól. Mindkét javaslat ellen, ugy a mérsékelt ellenzék, mint a függetlenségi párt fellépett. Márczius 28-án volt a véderő törvényjavaslat részleges tárgyalása. A 32-ik pont mely a 4-ik korosztály felállításáról intézkedik szavazás utján döntetett el, és 58 szótöbbséggel elfogadtatott.

A déli harcztérről nagyon kevés hivatalos hír érkezik, jelentvén egy kisebbszerű özszeüt-közést. Altalában a felkelés le van verve, a felkelő csapatok szétugrasztva, de azért a nyugalom, dacára a kiküldött politikai hivatalnokok a néphez intézett azon felhívásának, hogy lakjaikba vissza térvén, magukat csendesen viseljék, még teljesen helyre nem állott. — Jovanovic altábornagy jelentése szerint a Krivosjében a fölkelők a montenegrói határ közelében fekvő néhány ponton tartózkodnak s onnan nyugtalanítják elővédeinket.

Jovanovic és Salis-Soglio altábornagyok a „Fasana“ hadi gőzösön Raguzába utaztak, hol legközelebből haditanács lesz, a hercegovinai területen Korító, Gacsó és Aptovacz környékén álló fölkelő bandák ellen indítandó operáció s a Hercegovina paczifikálása körül követendő eljárás megállapítása végett.

Barcelonában oly természetű mozgalmak mutatkoznak, melyek folytán komolyabb figyelmet kezdenek ébreszteni. Illetékes körökben attól félnek, hogy az egyszerűbb természetű zavargások polgárháborúvá fajulnak. Czélja különben e mozgalomnak nem volt eleinte más, mint a Franciaországgal kötendő kereskedelmi szerződés létesítésének megakadályozása.

Az orosz czár megkoronázási ünnepélyére szétküldvék már a meghívók. Az ünnepély hihetőleg csakugyan augusztusban lesz. A különböző nagykövetek már szállást is bérelnek Moszkvában, hova az udvarral együtt fognak átköltözni.

TÁRCZA.

ALLELUJAI

Mi ünnepi zaj az egész világon?
Mért zúgnak oly vigan a harangok?
. . . Ma támadt föl Jézus, Isten szent fia,
A szenvedő Mester, a nagy halott . . .
Hangzik a dal ez egyetlen szava:
Alleluja! Alleluja!

Tekints a bérezre, hol a hegyi pásztor
Nyáját őrizi; eme nagy szent napon
Isten őrangyala áll oldalánál
S gyönyörködik az érzékeny dalon . . .
A dalnak ez egyetlen egy szava:
Alleluja! Alleluja!

Vagy nézzél alá a virágos völgybe,
Hol a csermely oly némán folydogál, —
Hol szerény rózsza van a tövisek közt;
Tekints végig ez Isten tempiómán . . .
A dalnak hallszik ott is e szava:
Alleluja! Alleluja!

Mondjad, hogy szivedben mi érzés támad,
Ha átérzed e szent örömnapot?
Melyen föltámadott nagy Mesterünk, Jézus,
Kinek olyan sok szenvedés jutott . . .
Most örül lelked s ajkad vig szava:
Alleluja! Alleluja! . . .

— Budapest. 1882. —

Király Kálmán.

Fővárosi levél.

Budapest, ápr. 7.

Kedves barátom! Nagyhét van s ilyenkor az ajtatosság vesz erőt az emberen. Önkénytelenül is eszébe jutnak bűnei, a melyektől a Megváltó oly nagy áldozat árán váltotta meg, és gyónunk magunkban. Elismerem ez alkalomból, hogy a „Közérdek“ kissé elhanyagoltam: mea culpa! — de hát légyen azért megbocsátva; ime itt vagyok!

Persze te sietsz végig pillantani e sorokon. Keresed a külön kikezdéseket, rövid sorokat, aláhuzott szavakat, szóval keresed az érdekest. Hogy csalódásba ne essél, mindjárt kijelentem, hogy „kaviárral“ nem szolgálhatok. Nem szeretem a pikanteriákat, légy meggyőződve, hogy a Csiky Gergely nagyon megreklamázott „Kaviár“ című szindarabja sem csinált valami nagy hatást. Hiszen már is arról beszélnek, hogy a nemzeti színház igazgatósága le fogja venni a műsorról. Erre egy kis czáfolat keletkezik a lapokban, — mind a reklam kedvéért — de a darab bizony csak olyan proletár a szerző többi művei között.

Ha már a színházaknál vagyok, (nagyhéten bár ezt is kerülni kellene), tudatom, hogy a „Milimári“ nevezetű izé, melyet népszínműnek nevezett el Almássy Tihamér (a szerző) azért, hogy a 100 darab aranyat fölvehesse s azután „fővárosi életképek“ mondott, hogy az ezen kapó Evva director előadassa: — gyöngé dolog. Operettszerű valami, néhány jó alakkal és helyzettel (a mit elvitatni tőle nem lehet), de nem sokáig fogja tartani magát. Hiába mondanak ellene, népszínművet ma már rendkívül nehéz írni. A népelet minden alakja, minden mozzanata föl van már dolgozva, s legfőbb utánoz a ki ír, de újat nem teremt. — Most a népszínház az operetteket cultiválja, s elég haszonnal. A „Hoffman meséi“ című kiállításos operette közelebb kerül színre, s nagy sikert várnak tőle.

De hagyjuk a színházakat. Mondom, nagyhét van s ünnepi ajtatosságokra való előkészületekkel telnek a napok. A nagy templomban az énekes misék és zenekari darabok folynak. Zöld korcsmárosok népvándorlása vonul ki a „zöldbe“, mert az idő felséges és az ünnepet oda kint fogja tölteni, a ki csak nem béna. A Margit-szigetet husvétra nyitják meg s teljes feldíszítése és új rendezése már be van fejezve. — A képviselő hazamentek vakációzni; az iskolák üresek s a családok közül a ki tehetette, már elutazott a vidékre a kedves „rokonok“ látogatására. Mert hiába, az ünnep (kivált a tavaszi ünne-

pek) csak a vidéken valódi. Itt a fővárosban a kávéházak és korcsmák füstös légköre ugyan nem alkalmas ünnepi hangulatot előidézni. Azért megy ki mindenki a hegyek közé, vagy közeli falukra mulatni e pár napra. Nincs mi itt ben tartson már. A vialmak lezajlottak; a hangversenyek böjti élvezetei elmúltak, a gyermekeknek vakációjuk van, az április bolondját eljártuk és eljáratuk.

S hogy a szív is magába térhessen, okot adott reá Márkns Miklós, egy fiatal költő halála. — Kevés fiatal ember ment az élet élébe oly szép tehetséggel, oly sok előnnyel, mint ő, és ime! Mi hát az emberi rendeltetés magasabb czélja? — Fejtse meg, a ki tudja.

Minden magyart érdekel kétségkívül, a mi József főherczeggel kapcsolatban van. Hát ime ide jegyzem, hogy a nemzeti zenede a főherczeg, mint védnöke, arczképének leleplezését legközelebből nagy ünnepélyességgel szándékozik megülni. A főherczeghez is menesztettek meghívó levelet. A kép már kész s a kik látták, nagy elismeréssel nyilatkoznak róla. —

Dr. Holub Emil, a híres afrikai utazó, e hó 5-én este ismét érdekes felolvasást tartott a „Hungáriában.“ Az érdekes felolvasásból nem csak a tudomány merithet hasznot, hanem minden hallgató folytonosan feszült figyelemmel kísérte a humorosan előadott vadászkalandozat. Gyönyörűen beszélt a Viktoria zuhatag körüli elragadó táj nagyszerűségéről.

Kikürtölöm, mert hirlapíró vagyok, hogy a híres utazó vissza akar térni újabb tanulmányok végett Afrikába, — hanem . . . nincsen szegénynek pénze. Óhaj-tandó volna, hogy a kormányhoz küldött folyamodásának meg legyen a kívánt sikere. —

No meg az a Szarvas Gábor. Bepörölik, mert lapjában („Magyar Nyelvőr“) Wolff György egy munkát bírálva, a szerző egyes kifejezéseken nagyon megsértődött. S lett belőle pör. Milyen érdekes lesz, ha majd a nyelvtudósok az esküdtzék előtt kelnek vitára. Különben még nem bevezett tény biz, ez de már mi „tintafogyasztók“ csak nem akarunk lemondani a efélékről. —

Láthatod barátom, hogy itt valami országrengető dolgok bizony nem adódnak.

Ez a hét tehát nem a történetek, az események hete, s ha nem ilyenekkel van tele levelem, oka az, hogy csak azt akarja jelenteni, hogy élek. Jövöre többet, s addig is hasonlót s általában boldog ünnepeket kíván jó barátod

Lapádi.

A kiállításán csak az angolok nem mutatták be magukat, más nemzetek szépen vannak képviselve. Főleg mondom, hogy a magyar műveknek nagyobb térre lett volna szükségük. Ezzel szemben kijelenthetem, hogy a magyar művek bátran kiállják a többiekkel, legfőképpen a francia műveket maradnak hátra. Hanem azért Munkácsy „Ujjonozás”-a méltán sorakozik Makart, Duran, Dubois, Lefebvre művei közé. Ezáltal talán Wolf úr a Figaró szerkesztője is elhiszi, hogy volt okunk Munkácsyért lelkesedni.

Most pedig isten veled, addig is, míg ismét fölkeresne
Hipp-hopp.

VIDÉKI LEVÉL.

Abrudbánya, 1882. ápril 4-én.

A „Közérdek” 14-ik számában városi közönségünk érdekében beküldött, tárgyilagossá minden személyes sértegetéstől távol álló levelémre, — el voltam készülve a főorvos Dr. ur válaszára, s előre sejtettem annak hangját is, tudva azt, hogy a kinek nincs igaza, az a helyett, hogy a tényeket tényekkel igyekeznék megegyeztetni, rendszeresen a személyeskedés terére megy át.

Azonban nekem az a meggyőződés, hogy az irodalom oly szentély, a hová sáros lábba nem szabad senkinek belépni, azért nem fogom a Dr. urat erre a terepre követni, hadd tetszelegjen ömagának magas műveltségű irmodorában.

De minthogy válaszában egyetlen egy állítást sem cáfolta meg egészen, sőt nagy részét még csak megegyeztetni sem próbálta, hanem a helyett személyemre támadt, éppen ezért a csupán üres frázisokból álló megajánlott cáfolatnak el nem ismerhetem, s állításaimat városi közönségünk jól fel fogott érdekében távobbra is fenntartom.

Tény az, hogy egy második gyógytár engedélyezése városunk közönségének hasznára, előnyére lenne; tény az, hogy ennek engedélyezése a már létezőt nem veszélyezteti; tény az bármennyire akarja is az ellenkezőt vitatni a Dr. ur, hogy a patika ügyben nemcsak mint főorvos van érdekelt; tudja ezt jól városunknak minden elfogulatlan lakója.

Azt pedig, hogy kinek van igaza, a mellékelt s anyira hangsúlyozott főorvosi véleményemmel együtt, — a mitől higgye meg, hogy legkevésbé sem rettegünk, — bátran merjük mindnyájan, a kik városunk javát szívünkön hordozzuk, a megyei közgyűlés ítélete alá bocsátani, bárha előttünk nem lehet egészen közönyös az ügy mikénti elintézése, mint a főorvos urra nézve; mert mi ez ügy sikerét melegen óhajtjuk, annak elérhetésére önzetlenül működünk, meg lévén győződve, hogy ha ezt megnyerjük, városunk javát mozdítjuk elé, s így legszentebb polgári kötelességünket teljesítjük.

Higgye el a főorvos Dr. ur, hogy igénytelen levelém beküldésével senki személyét sem volt czélom bántani, abból ilyest csak az elfogultság olvasható ki. Czélom csakis az volt, hogy az ügy iránt megyei közönségünknek is érdekeltiséget költsék fel, s hogy az önzetlen (?!) és nem érdekelt (?!) felek közreműködése miatt az ügy ne halasztassék el ad graecas Kalendas, hanem a közelebbi megye gyűlésen tárgyalassék; s ha ezt bármi sikerrel elérnem, a személyes bántásokat örömmel elviselem.

A mi pedig azt illeti, hogy a főorvos ur tudja, ki nevére rejt a „Abrudbányai” álnév, azon csak örvendeni tudok, mert semmi okom sincs nevémet eltitkolni, s hogy mint a „Közérdek” rendes levelezője mégis ezt az aláírást használom, annak oka azon meggyőződésben keresendő, hogy szerintem nem az a kérdés ki, hanem az hogy mit ír.

Tudja azt ugyanis városunkban mindenki, hogy ki a „Közérdek” itteni levelezője, s a szerénytelenség vádjára nélkül elmondhatom azt, hogy igénytelen nevem, bárha nincs is Dr. előtte, valamennyire ismeretes megyénk vezérférfiai előtt is. Azért a Dr. ur személyeskedéseit egyszer s mindenkorra visszautasítom, jó tanácsaiból pedig nem kérek.

Végül még csak annyit kívánok megjegyezni, hogy a mit városunk érdekében szükségesnek és jónak látok a nyilvánosság elé hozni, attól nem fog soha visszariadást semmi személyes sérelem, vagy a roszakaratu bántalom, hanem az ügy érdekében mindig fel fogok szólalni, akár tetszik az a főorvos urnak, akár nem.

Molnár Albert.
(Abrudbányai.)

Készséggel adtnak helyet e nyilatkozatnak, mert bármily ügyre nézve nélkülözhetetlenek tartjuk az eszmék cseréjét, tisztázását és mindenek felett az igazság kiderítését. Szerk.

CSARNOK.

Midőn Kemble a conventgardeni színházat igazgatta, egy uraság látogatta meg, ki leánya szerződöttesé végett óhajtott vele értekezni. Véletlenségből éppen ez időtájrát várt Kemble egy lókereskedőt, kivel egy nyerges ló felett kívánt alkudozni.

Kemble, kinek ez utóbbi vásárlás nagyon szíven fektet, azt hitte, hogy a lókereskedő áll előtte, s azonnal így kezdé:

— Hány éves?
— Mult hóban lett tizenhat.
— Ó, akkor igen öreg és nehéz, fáradságos útkra nem igen lesz alkalmazható. Nyugalmas-e?
— Tökéletesen, szelidebb teremtményt sohasem ismerem, — válaszolt az idegen, nem kevésbé lepetve meg e saját szerű kérdések által.
— Régebben van már a városban?
— Ide s tova egy hete lesz, hogy Grimsteaból megérkezettünk.

— Iskolázt-e kellőleg?
— Thelvell úrtól kapott legutóbb pár leczkét.
— Nincsenek különös szeszélyei?
— Nem értem önt uram!
— Eh! szóra sem érdemes; ha önnek feltételei nem voltak, okvetlenül megegyezünk.
— E pontot egészen az ön tetszésére bízom uram; ő lenn van; felhozom őt?
— Öt felhozni?! — kiáltott Kemble gúnymosollyal. — Ó nem! csak szolgáltassa ön át szolgáltnak, ő majd az istállóba fogja vezetni, míg én is lemegyek és szemügyre veszem.
— Az istállóba!? — kiáltott az idegen növekedő csodálkozással.

— Igen uram, az istállóba; s miután önnek állítása szerint szelid s miként gyanitom, egészséges: elhatároztam magamat. Vocton barátom éppen egy melodramán dolgozik, melyben fel fogok lépni s akarom, hogy e darabban az ő hátán debutirozzak.

— Az ő hátán!? — az éa leányom hátán! . . . uram, ön sérteget engem . . . ?
— Ezerszer bocsánat uram! de hát nem a cumberlandi ménesektől jön ön?

— Nem, én Grimsteaból jövök! —
— Egy lóval?
— Nem, egy leánnyal.
— Szent Isten! — kiáltott a meglepetéstől elhalványult színigazgató. — En rendkívüli esalodásban valék; jó, hogy négy szem között történt.

Stael aszszony egy izben leányával Broglioii bárónéval és Talleyrand herceggel esónakázott. Talleyrand minden udvariassága dacára se titkolta, hogy inkább vonzódik a bárónéhoz, mint mamájához. Stael aszszony e kérdést intézte a hercegre:

— Ugyan, ha most szélvihar támadna s felborítaná esónakunk, melyikünk szabaditná ki elebb a herceg, engem-e, vagy leányomat?

— Aszszonyom, — felelt az udvarias ember minden gondolkodás nélkül — nagy kisebbités volna csak egy pillanatig is kétkelkednem a felől, hogy egy nő, ki oly széles körül ismeretekkel bír, úszni is tud, minőlfogva először a bárónét igyekezném megmenteni.

Lannes tábornagy Napoleonnal beszélt. „Igen sire, F. tiszának nagy a baja, egy golyó veszedelmesen furódott testébe.” — Napoleon, a ki a tisztet jól ismerte s tudta, hogy egyike leggyávább tisztjeinek, mosolyogva jegyezte meg: „Golyó az F. testében? ez már csak egy lehetséges, ha a golyót lenyelte.”

Midőn a híres törpe Tom Thumb Párizsban volt, egy vidéki ember is bé rándult, hogy megnézzé. Az nap azonban a törpe nem lévén fel nyílvánosan, elhatározta, hogy lakásán látogattja meg. A lépcsőn az óriás Lablach-sal találkozott, zavartan tekingetett körül, az óriás azonban udvariassan kérdezte: „Kit keres.” — Az idegen megmondá. — „Ah ön szerencsés ember, Tom Thumb én vagyok.” — „Őn? — kérde az idegen, miután csodálkozva szemlélte az óriást. — hisz nekem azt mondták, hogy Tom Thumb renkívül törpe.” — „Igaz! nyilvánosan az vagyok. Szükség az embereket kissé bolondítani, itthon azonban ugy eszeleksem, a hogy kényelmesebb s olyannak mutatom magam, a minő vagyok!”

Az idegen nagy elégedettséggel távozott s fennen dicsekedve kinevette a párizsiakat, miután ő hite szerint olyannak látta a törpe tábornokot, a minőnek neki sem.

Az emberi élet korai közt leghosszabb a leányság kora, mely néha a nyolezadik évtől a kilenczvennegyedikig tart.

Konfucee a barátságot a napórához hasonlítá, mely csak derűs, tiszta napon mutatja a száموkat; esős, felleges napon azoban használhatatlan.

VEGYES HIREK.

Előfizetést nyitunk a Közérdek második évnegyedére.

Programmunk, munkaerőink folytonos szaporodása, biztosíthatják a t. közönséget a felől, hogy lapunk a hozzáköött igényeknek meg fog felelni.

Kérjük az előfizetési díjak mielőbbi szíves beküldését, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történhessék.

Előfizetési ár: Egész évre 4 frt., Fél évre 2 frt., Negyed évre 1 frt.

— **Erzsébet királyné** virágvasárnap délután szigoru inkognitóban kirándulást tett Bécs környékére. A Lipóthegyen levő kormsában Ferenczy kisaszszonnyal rántottat készítettett. A kormsáros szokott mórds természetével fogadta a magas vendéget s csak később tudta meg, hogy voltaképen kinek kedveskedett műveletlen magaviseletével.

— **Rezső trónörökös** készül ismét Erdélybe. Hátszegen már biztosan tudják hogy jön, de odaérkezésének ideje még nincs kitűzve.

— **Kitűntetett iparosaink.** Az 1881. évi aug. hó 20-án Debreczenben megnyitott ipar-műkiállítás alkalmából helybéli iparosaink közül ifj. Hajdú András fakalmából dohánytartókért bronzérem és elismerő zekas kiállított dohánytartókért bronzérem és elismerő okmányokkal, Pittlich Gusztáv cipész emlékokmányokkal és Szabadi József szabó diésérő oklevéllel lett kitűntetve. Az érem és okmányok nevezett derék iparosainknak a tanács színe előtt tegnapelőtt adatok át ünnepélyesen Ohajtjuk, hogy a kitűntetés és a kitűntetettek példája buzditólag hasson iparosainkra!

— **A korecsolyázó egyleti kránzchen** — a him-lőjárvány teljes megszüntével — folyó hó 15-én fog megtartatni és előre láthatólag a legjobb eredményvel, miután az annak sikere biztosítása érdekében kibocsátott aláírási ivre több mint 70 egyén jegyezte föl nevét, aláírásával a részvételre magát kötelezven.

— **Bényei színtársulata** Szathmárról a napokban utazván Nagy-Károlyra, előadásait városunkban egyhamar nem fogja megkezdhetni, legalább ápril hóban semmi esetre sem.

— **Új vásár engedélyezése.** Belügyminiszter úr ó Nagyméltósága folyó hó 2-án 11,874. sz. a. kelt leiratában engedélyezte, hogy Nagy-Enyed városában jövőre augusztus 19-én egy negyedik országos vásár tartassék és az eddig Pünkösöd előtti hétfőn megtartani szokott vásár állandóan május hó 8-ikára helyeztessék át.

— **Az egyházi zene- és énekkar,** mint lapunk múlt számában említettük, husvét első napján a róm. kath. templomban Piehler György choral miséjét fogja előadni; ünnep másodnapján pedig — újabb értesülés szerint — Krenn Ferencz offeratoriumát női szólamra quintett kísérettel, a lutheránusok templomában. A teljes zene- és énekkar a vallásos szertartás emelésére áldozó esütörtökön az ev. ref. templomban szándékozik közreműködni.

— **A 20-ik honvédszázaloknak** Gyulafehérvárról városunkba való áthelyezése csaknem teljesen bizonyosnak tekinthető, miután a városnak, honvédelmi miniszterhez a kerületi parancsnokság útján ezen ügyben intézett ajánlatára kedvező válasz érkezett és az áthelyezés érdekében kiküldött katonai és tanácsbi bizottság között a szállások, valamint a legénység, raktárak és irodák elhelyezésére nézve a megállapodás f. hó 6-án létrejött.

— **Kataszteri új osztályozás.** A kir. kataszteri járási becslo biztosnak Nagy-Enyed város külső és belső határterületen levő összes mivelesi ágak szerinti földrészeletek osztálybasorolása végeti kiszállása e hó 4-ikéről — közbejött akadályok miatt — elmaradt és folyó hó 12-ikére halasztatott el.

— **A nagyenyedi gyümölcsészeti egyesület** m. Zeyk József, úrtól kitűnő gyümölcsfajokból szép mennyiségű oltó golyókat kapván, értesítettnek az érdeklődők, hogy kedvező idő esetében, husvét harmadnapján délután 2 óra után, a megyeház kertjében a vadonczok beoltása megfog történi, minél fogva kivált az egyesület tagjai szívesen láttanak.

— **Abrudbánya város** választott képviselői tagjainak felerészé kisorsoltatván, 12 rendes és 5 póttag választása Rákssi István elnökléte után, Miski József, Szabó György, Loboncz Teodosim és Molnár. Árpád hízalmi férfiak közreműködésével, közérdeklődés között; márczius 21-én meg is történt. Megválasztottak: rendes tagokul: Ürmösi Károly, Gelei Kálmán, Hendl Ede, Lázár György, Floznyik György, Pap Ferencz, Sirói Sámuel, Rákosi József, Molnár Árpád, Nagy Ferencz, Szócs Sámuel, Miski József; póttagokul: Kristó József, ifj. Göndöl József, Mekkei Sándor, Gönczi Márton, Klein István. A választás a legszebb rendben folyt le; felszólamlás nem történt.

— **Időjárás.** Folyó hó 6-ikára viradólóg a légmérséklet 1°-ra, 7-én éjjel pedig 3°-ra szállott alá. Minek következtében a már szépen kivirágzott mandula (kajszi) barack- és más korán érő gyümölcsöt termő fák virágai elfagytak.

— **A gyfhehervári „Veres Kereszt egyesület”** felszerelvényei beszerzésére f. ápril 11-én a városi sétatéri kioszkban, este 6 órakor közvácsorát rendez.

— **Fogarasy Mihály** hagyatékának leltározása a kir. közjegyző közbejöttével most folyik. A készpénz, értékpapirosok, ezüstnémük s a pinczében levő mintegy 19,000 veder bor, körülbelül 300,000 frt értékre rugnak.

— **Uj mundurba** kell öltözniök az orosz udvarhölcyeknek. A czár ugyanis legújabb rendeletével számúzi az udvar köréből a francia divatot. Az államhivatalnokok szintén kénytelenek lesznek ezután eldobni a frakot és claquet s kaftánnal siphával cserélni fel. A koronázás alkalmával nemzeti viseletben jelennek meg a főnrak, nemesek, udvari hivatalnokok és parasztok.

— **250,000 frank évi fizetéssel** szerződött a madridi operaszínház Masini tenoristát, ki ezért a esekélyke összegért köteles minden héten egyetlen egyszer énekelni. Eszerint minden felléptéért 4800 frankot kap.

— **Éneklő gépet** mutattak be közebből Londonban. E gép tulajdonképen rendezesített aeolharfa s kevés tökéletesítésre van már szükség, hogy minden igényeknek megfelelően, s akkor aztán elbuhatnak a busásan fizetett primadonnák emez olesó gép mellett.

— **A „Magyar Pénzügy”** közgazdasági pénzüés ipartügyi hetilapban (II. évfolyam) már ez időig is minden fontosb gazdasági kérdéssről szakzerű és érdekes közleményt találhatni. míg a magyar érdektü pénzügyi és közgazdasági mozzanatok folyton kiváló alaposzággal beszálltatnak meg. Korszerű és tárgyilagoss ezikkel által első rendü szakirók tollából, melyek állandó értékkel bírnak a „Magyar Pénzügy” belbeese egyenlő mérvben növekszik korával. A legutóbbi számban megjelent „Reformáljuk takarékpénztárainkat” ezimü közérdektü ezikkre, mely takarékpénztáraink és általában pénzüintézeteink köreiben bizonyára élénk viszhangra fog találni, különösen felhív bizonyára élénk viszhangra fog találni, különösen felhívjuk olvasóink figyelmét. A „Magyar Pénzügy” (szerkeszti Kormos Alfréd) rendkívüli díszes kiállításban hetenkint 1½ iven jelenik meg és minden fontosabb huzás után „Általános Sorolási Értesítő” ezimü mellékletet ad. Előfizetési árak: egész évre 6 frt., fél évre 3 frt. — A „Magyar Kereskedők Lapja”-val (szerkeszti Kende Zsigmond) együtt egész évre 8 frt., fél évre 4 frt. (Előfizethetni Budapest Nagydiófa-utca 3. és minden könyvtárusnál).

— **Beküldött művek.** Táborszky és Parsch derék zene-műkereskedők ismét egy újabb esinomi kiadásával gazdagították zeneirodalmukat. E mű: La perle de Brésil, mazurka, zongorára szerzé ifj. Fahrbaeh F. — Ára 75 kr.

Elismerő nyilatkozatok a m. kir. államvasútak gépgyárában (Fehér Miklós vezérigénynök, Üllői út 25. sz. Köztelek) készült gőzmozgony és eszplőgépekről.

— **Figyelmeztetés.** A gyűléshírvári kir. törvényszék helyiségében és annak tetőzetén engedélyezett helyreállítási munkálatokra f. ápríl hó 15-én d. e. 10 órakor árjelzés fog tartatni, 2747 frt 55 kr. van előírva. Figyelmeztetjük erre vállalkozó iparosainkat

KÖZGAZDASÁG.

A birtok védelme az Egyesült-Államokban.

A birtokos osztály elszegényedése, a birtoktettek mindinkább feldarabolása fel kell hogy költse nálunk is a befolyásos körök figyelmét az irányban, miként lehetne e nagy veszélyt elhárítani és a földmivelő osztályt a végképeni elszegényedéstől megóvni. Sokan azon véleményben vannak, hogy a törvénybe iktatott birtokminimum által lehet egyedül ezen bajon segíteni, mások e nézetet határozottan elítélik. E kérdés gyakorlati megoldására nézve czelszerűnek véljük Sempertnek az amerikai verseny jelentőségét és okait tárgyzó jeles művéből röviden ismertetni, mily módon nyer a birtok védelmet az Egyesült-Államokban.

Nevezett író e tárgyról a következőleg nyilatkozik: „Az állami védelem a teljes elszegényedés ellen az Unio egyes államainak jogköréhez tartozik és azért azok ide vonatkozó törvényei egymástól némileg eltérnek ugyan, de ugyanazon alapszerepe jut érvényre minden egyes államban, úgy, hogy ha az egyik állam által hozott törvényt ismerjük, ismerjük főbb vonásaiban a többiét is; ez okból csak Kaliforniának ide vonatkozó törvényeit ismertettem, mert leginkább volt alkalmam e törvény hatását hosszabb időn át észlelni.

A birtok védelméről két törvény intézkedik. Az egyik a „homestead“, vagyis családi menedék hely törvény, a második a zálogolási törvény. Az első törvény szerint minden földbirtokos jogosított 5000 dollár értékig terjedő fekvőseget családi menedékhelyként a telekkönyvbe beiktatni, sőt nemesak a földbirtokos jogosított erre, hanem neje is, férjének tudta nélkül, sőt annak akarata ellenére is. Ha a beiktatás megtörtént, akkor az illető birtok családi menedékhelyet képez a szó legszorosabb értelmében, mert ehhez még az állam se nyulhat, az biztos vára marad a birtokosnak a legsúlyosabb viszonyok közt is. Jelentkezzenek bár hitelezők, ha mindjárt ezek követelése a beiktatás előtti időből származik is, legyen az illetőnek esedékes váltója, mondások ki reá a csőd, származzék örökösödési viszály, mindez a családi menedékhelyt nem érinti. Sőt, hogy ez a férj könyvelmésége vagy pazarlása elől is biztosítsák, adott meg a földbirtokos nejeinek is a beiktatási jog.

Csakis egy esetben árverezhető el a családi menedékhely; ha a birtokos jelzálogi kölcsönt vesz fel és az ebből származó követeléseit nem teljesíti. Jelzálogi kölcsönt azonban nejeinek aláírása nélkül nem vehet fel.

Ezen családi menedékhely-törvény oly jónak bizonyult, hogy mindez ideig egyetlen felszólalás se történt ellene, sőt inkább a törvény kibővítését hangoztatják, mert az észak-amerikaiaknál is mindinkább érvényre jut azon meggyőződés, hogy a birtok állandósága adja meg a földtulajdonnak igazi erkölcsi értékét. Nem lehet feladatunk felsorolni mindazon tudomásomra jutott eseteket, midőn egyes családok szükségbe és nyomorba jutottak volna uszorások, vérszopók által, vagy a sors csapásai folytán tönkre tétettek volna, ha nem lett volna ezen biztos és egyszerű áldott családi menedék helyök; csak annyit akarok kiemelni, hogy ezen törvényben találok leginkább azon eszközt, a mely által a socialis kérdés teljes ridegsége enyhíthető, e törvény egyúttal hathatós támasza a földművelésnek a legkedvezőtlenebb konjunkturák között.

A családi menedékhely-törvényt kiegészíti a zálogolási törvény, mely meghatározza, hogy mit szabad lefoglalni, ha az adós nem képes fizetni. E törvény szabványaihoz csak a gazdaságra vonatkozókat közöljük.

A lefoglalás alól kivételnek:

1. A szükséges butorok, házi, asztali és konyhaeszközök, ágyak és ágyneműek, élelmi és tüzelő szerekből egyéni vagy családi használatra a három havi szükséglet, három tehén és ezek szopós borjui, négy sertés és ezek malacjai, úgy szintén azon takarmány mennyiség, a mely az állatok számára egy hónapra szükségeltetik.

2. Földművelési eszközök és a mi a földműveléshez szükségeltetik, két ökör, vagy két ló, vagy két öszvér, ezek szerszámai s az egy hónapra szükséges takarmány, egy szekér, az öszves vetés és vetőmagvak, a melyet a tulajdonos a következő 6 hónap alatt használni akar 200 dollár értékig.

3. A családi menedékhely-társaság részvénye 1000 dollár értékig, ha az illető részvénytulajdonos nem bír az államban még családi menedékhely birtokkal. (A családi menedékhely-társulat tagjai számára lakásokat épített, melyek családi menedékhelyként lesznek beiktatva és részletfizetés mellett szerezhetők meg.)

E néhány pontból is kitűnik, hogy e törvényvel a tulajdonos számára bizonyos birtokminimumot akar az állam biztosítani, a menyiben az állami segítség lehetséges, mert az elszegényedés ellen tökéletesen azért nem védhető meg az egyes polgár, mert az államnak nincs joga megakadályozni a polgárok rendelkezési jogát saját birtokuk fölött. E törvény horderejének megértésére tudni kell, hogy a felsorolt tárgyakat se az állam, se a magánhitelező csőd alkalmával le nem foglalhatja. Tapasztalatból tudom, hogy a zálogtörvény főleg a kisbirtokosok és földművesek javára szolgál, és hogy az uszorának hatásos meggátolója. A dél-kaliforniai farmeroknak 3-4 év előtt két egymásután következő rossz termésük volt, sokaknak kellett volna koldusként elhagyni birtokukat, ha nem lett volna családi menedékhelyök és ha a zálogtörvény nem tette volna lehetővé, hogy a birtok megműveléséhez legszükségesebb eszközök és készletek birtokukban maradhassanak. A mint a rossz esztendőket jobbak követték, kötelezettségeiknek lassankint megfelelhettek és most nyugodtan tekinthetnek a jövőbe.

Ezen szabadelvű törvény ellen talán azt lehetne felhozni, hogy könnyen visszaélésekre adhat okot. Valaki adósságokat csinálhat, a melyeket megfizetni nincs is szándékában. Ez azonban, mint a tapasztalat mutatja, nem következett be. Sőt ezen törvénynek meg volt azon áldásos hatása, hogy a készpénzfizetést, ezen jótéteményt eladóra és vevőre egyaránt állandósította.

A készpénzfizetésben van a legjobb biztosíték arra, hogy ezen jó hatású törvény csalásra fel ne használtathassék, és mert e törvény az észak-amerikaiakat mintegy kényszerítette arra, hogy kisebb üzletek csak készpénzfizetés mellett bonyolítottassanak le és mert a kereskedői hitel se terjed két hónapnál továbbra, ölthetett a kereskedés oly óriási mérvet.

Lucas hidegen folyó oltóviaszsa.

Már 20 év óta előszeretettel, sőt szenvedéllyel foglalkozom a gyümölcsészettel, kertészettel, szeretem a virágokat, gyönyörködöm a méhek munkájában, szóval mindabban, a minek szeretete, amint örömmel tapasztalom, itt Nagy-Enyeden is, majdnem rohamosan terjed. Tudva, hogy e lapok tisztelt olvasói között a gyümölcsészetenek sok barátja van, hébe-korba, midőn nehéz hivatali elfoglaltságom megengedi, bátorodom egy s más tapasztalatomat közölni, nem mint valami feldevezést, hanem éppen egyes kitűnő férfiak e téren való elveinek és utasításainak gyakorlati alkalmazásából szerzett eredményt. Így, mivel most a gyümölcsfák oltása nagyban foly, jelen alkalommal bátor vagyok ajánlani a Lucas-féle hidegen folyó oltóviaszát, melynek készítés módja következő: 1/2 kiló sűrű terpentín lassu széntüznél (de nagy vigyázzal, mert gyúlékony) higan folyóvá melegítették és így egy böszájú edénybe öntetvén, hozzáadatik 6-7 lat 30 fokú borszesz (spiritus vini), az egész anyag keményen öszszeszeráztatik és használatig légmentesen bedugaszoltatik. Ezen máz mindig folyó marad és hidegen alkalmazandó. Egy fél kiló ezen mázból elégséges 800-1000 darab gyümölcsfa, vagy rózsza nemesítéséhez.

Használatra egy öblös tégnyakú üvegbe (kis befőttes üveg) töltjük; ezen üveghez illő parafa dugó vétetvén, a dugó közepe annyira kifurattik, hogy abba egy egyenlő vastagságú nyéllel ellátott ecset bele illjék, az ecset annyira mélyítették be az üvegben levő mázba, hogy félig abban legyen, a nyél pedig a dugón kiálljon, azon módon, a hogy a máz az üvegből fog, az ecset a dugón át beljebb nyomatik és így az ecset kiszáradásnak, illetve megkeményedésnek nincs kitéve.

Ezen máz használatik úgy az oltásnál, mint más sebhelyek bekenésére, csak arra kell ügyelni, hogy az üvegben levő máz soká a légbelátásának kitéve ne legyen, mert így meg sűrűsödik, mi ha mégis megtörténik, néhány csep borszeszt kell hozzá vegyíteni. A máz a sebhelyekre az ecsettel kenetik fel, a dugasz kihuzásakor az ecset is készen bemártva jöven ki.

Ezen máz használatánál felesleges a kötözés, mint más oltóviasz használatánál elkerülni nem lehet, pedig az ily kötözések hátrányát bárki is tapasztalhatta, kivált ha ideje korán megfogamzás után nem tágitotta, a kotelék belevág a nemesítésbe és akkor nem csak nagyobb sebet okoz, de sőt a nemes csemetét tönkre is teheti. Ha a hasítékba oltásnál az alany fellapján nagy, illetve tág hasadék keletkezett, azt bekenvén ezen mázzal, egy darabka papír vagy fahaj rátételek és újra bemázoltatik.

Az időjárás ezen mázra semmi befolyással nincs, holott más viasz, hideg időben kemény, melegben pedig igen lágy. — Ezen ajánlott máz kezelése tiszta, mert a kéz, csak kevés ügyelet mellett is, nem jön azzal érintkezésbe. — A levegőn megkeményedik, tehát a sebhelyet légmentesen elzárja és az által a megfogamzást elősegíti. Tapasztalatom szerint ezen máz a forradást nagyban elősegíti; a méhek által el nem hordatik, egyáltalában minden oltómázközt legezelszerűbb és melegen ajánlhatom, nem is kerül többbe, mint bármely más oltóviasz.

Ezen máz legjobb a gyógyszerárban készítettet a terpentín és a szesz gyúlékonysága miatt. — Magam is helyben, t. Kovács J. úr gyógyszerárban készítetttem, nagyon jól készült; ára 1/2 kilónak 80 kr.

Egyre figyelmeztetnem kell, ha a máz az oltás helyére fölkenetik, utólag, pár óra múltával, újra utánézni, és netalán utánkenni szükséges, mivel többszörös légmentes réteget képezünk. Ezen máz használtam már 20 éven át mindig nagy sikerrel a hasítékba oltásnál. Másnemű nemesítésnél elkerülhetetlen a vászon-szalag, vagy a hárs, de a megkötéshez ne használjunk soha fonalat. Azoknak, kik próba előtt e máz alkalmazását kívánják látni, szívesen szolgálok lakásomon útmutatással.

Buda Ede.

400 évnél tovább fennálló, legjobb, felülmulhatatlan hajnövesztő-szer.

A fejhajnak föntartására és növéseinek előmozdítására nincs jobb mint a minden világréshben oly ismert és híressé lett, orvosi tekintélyek által megvizsgált, a legényesebb és csodálatos eredmények által koronázott, ő es. kir. apostoli Felsége I. Ferencz József Ausztria császára és Magyar s Csehország királya által az öszszes es. kir. államok és a magyar koronaországok egész területére kizárólagos es. kir. szabadalommal, illetőleg patenssel ellátott

családierő-kenőcs,

melynek rendszer használata által még a fej legkopaszabb részei is hajdúsákká lesznek, szürke és vörös haj sötét színt nyernek, a hajtalajt erősíti, a korpaképződés minden nemét néhány nap múlva egészen eltávolítja, a haj kihullását a legrovidebb idő alatt teljesen megszünteti, a hajnak természetes fényt ad, hullámalku lesz és a legkésőbb korig megőrzi azt a megőszüléstől.

Egy nagy tégely használati utasítással (több nyelven) postai szétküldéssel 1 frt 50 kr. o. é.

Fő szétküldési raktár nagyban, úgy egyes tégelyek Fiala Alajos-nál, illatszerezés, es. kir. szabadalom-tulajdonos. Bécs, IX. Bezirk Waisenhausgasse Nr. 11, a hova minden írásbeli ajánlatok a pénz küldésével melletti intézendők és leggyorsabban teljesítetnek. — Ismétlendő igen jó számlákban részestülnek és minden helybeli és vidéki lapban hirdettetnek. Legfinomabb illat. Kiállítás elégség. 2-12 Kéretik viágosan „családi erő-kenőcsöt“ követelni.

Ny. Pollák Mór-nál Nagy-Enyeden

PIACZI ÁRAK.

Április hó	N.-Enyed 6-an		Balászfalva 6-án		Tóvis 29-én		Abrudbánya 3-án	
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
Buza	9	50	7	75	9	00	10	00
	8	50	—	00	7	50	8	—
Rozs	5	75	5	—	7	50	—	—
	5	25	—	00	5	00	—	—
Árpa	—	00	4	20	5	00	—	—
	—	00	—	00	—	00	—	—
Zab	4	20	3	00	4	00	2	75
	3	90	—	—	—	00	—	—
Törökbuza	4	25	4	—	3	75	5	75
Fuszulyka	—	—	—	—	—	—	—	—
Burgonya	—	—	—	—	—	—	—	—
1 Kilo marhabús	—	44	—	40	—	44	—	38

Felelős szerkesztő: Dr. Boros Gábor.

Kiadó-tulajdonos: Pollák Mór.

Sz. 493.
1882 p.

HIRDETMÉNY.

A gyűléshírvári kir. járásbírószág részéről ezennel közhírré tétik, miszerint gyűléshírvári ügyvéd Csávási József félperesnek nagyenyedi néhai Mihályi Károly tanár hagyatéka alperes elleni 96 frt 18 kr iránti sommás keresetének tárgyalására határnapul 1882 ápríl hó 26-ik napjának d. e. 8 órája e bíróság előtt kiütetik.

Felhívatnak ennélfogva alperesi határátk érdekelték, hogy ügyöknek czelszerű védelme iránt a részükre gondnokul kinevezett gyűléshírvári ügyvéd dr. Mohay Sándort kellően utasítsák vagy a tárgyalásnál személyesen vagy más megbízott által jelentkezzenek, mert különben mindezek elmulasztásának következményeit maguknak tulajdonítsák.

Gyűléshírvárt 1882 évi március hó 15-én.

A gyűléshírvári kir. járásbírószág.
Csécs,
kir. járásbíró.

Van szerencsém a t. helyi és vidéki birtokos urakat tisztelettel figyelmeztetni hogy a legkönynyebben járó és e vidéken általános tetzésben részesült

perge ekéimet,

melyeket miután ez idén nagy mennyiséget szerestem be belőtük, mig a készlet tart az alábbi feltűnő olcsó árakon árusíthatom el u. m.

1 drb. szilárdan készült eke 4-es sz. ára 9 frt 50 kr

1 „ ugyanez 3-as „ „ 11 frt 50 kr

Mindezen ekék fatalgára is alkalmazhatók.

Ajánlom továbbá mindennemű gazdasági czikkeimet, kítűnő szőlőkápaikat, vas láncos pattingókat, három ormós jó erős ásóimat, a legjobb szőlő- és hernyózó ollókat.

Luczerna lóhere, rétek javítására használt fűmag-vegyület, bizton hinnem kórozó répa nálam folyton nagy készletben kapható, A magvak csiraképesége meg van próbálva, bármelyiket biztosan ajánlhatom.

Minél számosabb látogatásért esd

Bisztritsány Lajos.

László József

butor- és szobafestő NAGY-ENYEDEN

ajánlkozik mindennemű, e szakmába vágó munkák pontos és izléses elkészítésére

a legjutányosabb árak mellett.

Lakása: Benovits Hermannál.